

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra . . . 25 K Félévre . . . 150 K
 Negyedévre . . . 75 K Egész évre . . . 300 K
Egyes példány ára: 1 korona

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr. Komlós Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Kultur-harc?

A magyar történelem legszomorubb lapjaira tartoznak az okok, amelyek a sötét középkorból való átmenet gyanánt a vallási harcok és villongások színhelyévé tették az országot. A bigott maradiság szállott harcba a kultúra fejlődésének felvilágosodottságával a XVII. század derekán és harca-háboruja török-nél-tatárnál kiméletlenebbül dulta, pusztította szerenesétlen hazánkat két évszázadon keresztül. S ebben az áldatlan kultur-harcban semmi vigasztaló, semmi kiengesztelő motívumot nem lehet találni. A türelmetlenség és a makacs dac uralkodtak benne mindvégig és úgy látszott, hogy a tiszteletreméltó ellenfelek a józan ész és belátás követelményeit is teljesen száműzték ismereteik köréből. Szomorú idők voltak azok, szomorubbak még a maiaknál is.

Pedig ma is ilyen kultur-harcról beszélnek felelősségteljes állásban lévő emberek Debrecenben.

Sajtójukon keresztül megütik a dobát és világgá akarják kürtölni hogy protestánsok millióinak üldözése folyik ismét Csonkamagyarországon. Azon a Csonkamagyarországon, amely a keresztyén egyesülés jegyében éppen a protestáns Horthy Miklóst választotta meg kormányzójává. Ebben a rablóktól, martaolóéoktól megnyomorított, alig-alig éledező, lábadozó országban protestáns-üldözésről beszélni vakmerő istenkisértés a keresztyén nemzeti politika virágzása idején.

Vajjon gondolkodtak-e e fölött azok, akik ilyen férfiatlan és kockázatos fegyverrel akarják hibáikról a közfigyelmet elterelni és személyüket mártír-koszorúval koszorúzni? Gondolkodtak-e azon, milyen rettenetes félelmetes az az üszök, amelyet a keresztyén nép sorai közé vetettek, hogy saját existenciájukat megmentse általa? Vajjon van-e száudékukban viselni a felelősséget ezért a meggondolatlan, de könnyen végzetessé válható kised-játékért?

Mi nem tartjuk magunkhoz méltónak, hogy hasonló fegyvereket használjunk a haza érdekében megkezdett tisztító-munkánk végzése közben, de éppen a haza és a jövő nemzedék eminens érdekeit szem előtt tartva szükségesnek tartottuk az ily nagyon kétes értékű taktikázás szövételeit. Igenis küzdünk és küzdeni fogunk minden rendelkezésre álló megengedhető eszközzel az ellen, hogy tiszteletreméltó állásban működjenek olyan emberek, akiknek szereplése csak árnyat vethet méltóságuk diszére és fényére, mert a megpróbáltatások idején nem teljesítették úgy hivatásukat, amint kellett volna. Ez azonban távolról sem jelent még kultur-harcot, mert a pars pro toto semmiesetre sem következett be.

Mi személy ellen és nem hivatás és méltóság ellen szállottunk harcba éppen ez utóbbi régi jóhírének és diszének megvédése érdekében. Lelke rajta, aki kultur-harcot akar ebből csinálni!

Angol kölcsön

Budapest, nov. 5. Angol lapok szerint egy angol pénzügyi csoport 10 millió font sterling kölcsönt ajánlott fel Magyarországnak.

A földreform vitája

Éles hangok a főurak elien

Budapest nov. 5. (Nemz. St. tel. jel.) A nemzetgyűlés mai ülését 11 órakor nyitotta meg Rakovszky István elnök. Teleki miniszterelnök a bécsi milliók ügyének megvizsgálására kiküldött bizottság jelentését terjeszti be. Ezután kimondja a Ház a földbirtokreform javaslatra a sürgősséget. Huber János, Forgács Miklós és Gunda Jenő mentelmi joguk megsértését jelentik be a jegyzők kongresszusának határoza ából kifolyólag.

Elnök jelenti, hogy 52 képviselő aláírásával indítványt nyújtottak be, hogy a földbirtokreformot 8 óras ülésekben tárgyalják. Az indítvány felett holnap döntenek.

Ezután folytatják a földbirtok reformjavaslat felett megindult vitát.

Lovász János a megérett politikáját hangsúlyozta. Rá mutat arra, hogy az országban még mindig vannak sokan, akik a törvényjavaslat elé akadályokat gördítenek, azért azt kívánja, hogy a nemzetgyűlés egyöntetűen mutassa meg, hogy az ellentétek kiküszöbölésével a törvényjavaslatot megszavazza.

Renczer János szerint a földbirtokreformra nagy szüksége volt az országnak. A régi kormányrendszer hibáztatja, hogy a földbirtokreformra csak most került sor. A javaslatot elfogadja.

Grieger Miklós statisztikai adatokkal igazolja, hogy sehol annyi nagybirtok nem volt, mint Magyarországon. Éles szavakkal bírálja a nagybirtokos osztályt, amelynek sohasem volt híve. Az arisztokrácia iránt gyűlölettel van, mert sohasem tett nemzeti és szociális kötelességének eleget. Adatokkal bizonyítja, hogy az arisztokrácia az utolsó két évtized alatt mennyi magyar földet kótya-vetyélt el a zsidók között.

A magyar föld elköttyavetyéléseért a főuri világot ültetné a vadlottak padjára. Megállapítja, hogy a magyar föld 28 százaléka van a zsidók kezében. Nem kívánja a zsidókat üldözni, nem hirdeti pogromot sem, csak a magyar keresztyénséget védi. (Taps)

A béke ratifikálásról megemlékezve, kijelenti, hogy a felvilágnak hatalmával állunk szemben. Ha a nemzetgyűlés ratifikálja is a békét ezt a nemzet soha el nem ismeri. Örömmel elfogadja a javaslatot, de aggályai vannak, hogy a végrehajtás körül bajok lesznek. Figyelemzteti a nemzetgyűlést, hogy ha a földreform csak szemfényvesztés lesz, akkor a keresztyén földművesek esetleges forradalmával fogják magukat szembetalálni. (Taps A szónokot számosan üdvözlék).

Elnök ezután hápirendi javaslatot tesz, ami után a Ház ülése 2 órakor véget ér.

Terjed az orosz ellenforradalom

Páris nov. 5. (Nemz. St. tel. jel.) Az Oroszországból érkezett jelentések szerint Perm kormányzóságban az ellenforradalmi mozgalmak terjednek. Ritkint, az egyik népbiztost megölték. A Jatkában üléselő tanácsra kézi gránátot dobtak. Eddig 15 kormány-ösztől érkezett ellenforradalmi mozgalmakról hír.

Törvényjavaslat a munkásbiztosításról

Budapest, nov. 5. (N. St. t. j.) A nemzetgyűlés előtt fekvő munkásbiztosító törvényjavaslat rendelkezéseivel a keresztyén szocialista szakszervezetek nincsenek megelégedve.

Ezért a szakszervezetek vezetősége ankétot fog egybehívni, amelyen a javaslatot általános-ságban és részleteiben is le fogják tárgyalni, s ez alkalommal meg fogják tenni észrevételeiket.

Valutaárfolyamok

Budapest nov. 2. (Nemzeti St. tel. jel.) A budapesti tőzsdén ma a következő árfolyamokat jegyezték: Napoleon 14-15, dollár 490-96, font 1780-075, marka 6-05-13, lira 17-60 rubel 342-35, lei 795-86, szokol 588-45, korona dinár 12-50-12-40, lengyel marka 1-37.

A zürichi devizapiacra a magyar koronát 1-25-el jegyezték.

Bécs nem engedhet nekünk?

Az antant-misszió közbelépése

Bécs, nov. 5. (Nemz. St. t. jel.) A N. Fr. Presse közli: Beavatott körökben úgy tudják, hogy legutóbb tárgyalások voltak a bécsi antant missziók és keresztyénszocialista párt vezetősége között. A nemhivatalos eszmecsere során az antant részéről utaltak arra, hogy a szövetségesek ragaszkodnak a békeszerződés pontjainak megtartásához Nyugatmagyarországot illetően is. Az osztrák keresztyén szocialisták kijelentették, hogy a párt, noha megér-

tést kíván létrehozni Magyarországgal, ebben a kérdésben a magyar törekvéseket a lohevesebben ellenzi és azon van, hogy Nyugatmagyarország mielőbb Ausztriához tartozzon.

Budapest, nov. 5. (Nemz. St. Irod. jel.) Lingauer Albin nemzetgyűlési képviselő a békeszerződés ratifikálása ügyében interpellációt fog intézni a kormányhoz és befogja jelenteni a nyugatmagyarországi képviselők akcióba lépését.

Az osztrák helyzet és Nyugatmagyarország sorsa

Bécs, nov. 3. A *Neue Freie Presse* jelent: A osztrák keresztény szocialista párt elnöke dr. Kunschák a meidingeri Keresztény Szövetség ház megnyitására beszédet mondott, amelyben a következőket jelentette ki:

— A legnagyobb és legerősebb párt letünk és sehohsem fogunk nagy munkánkhoz segítőkészen, hanem csak akadályokat találni. Csak a legutóbbi napokban nyerhettünk bepillantást országunk belső ügyeibe s tegnap beszédemben már kifejtettem, hogyan áll ma Ausztria voltaképpen? Bennünket azonban még sem riaszt el az a tudat, hogy az állam, amelynek kormányzását átvettük, a legvigasztalanabb helyzetben van. Haladéktalanul munkához látunk és már ma elmondhatjuk, hogy nem eredmény nélkül. Beszédemben annak a reményemnek adtam kifejezést, hogy nem ok nélkül fogunk parasztságunk közérzéséhez appellálni. Ma az egész birodalomban bizalmi-ferfi-gyűlések és polgármester-napok vannak, amelyekről tanácskoznak, hogy a felhalmozó raktárakat kiürítsék és azok készleteit Bécsbe hozzák, hogy a bécsi népnek segítségére legyenek.

— Kifejtettem azt a reményemet is, hogy Weisskirchner dr. nem fog üres kézzel visszajönni Budapestről. Nem is jött üres kézzel. A magyar keresztény szocialista párthoz fordult és miatta a *vörös internacionálé a háboru folyama alatt é; a háboru után minden vonalon csődöt mondott*, a keresztény internacionálé győzedelmes maradt: a magyar kereszténynek megfogják bennünket segíteni. Az bizonyos, hogy sok Magyarországnak sincsen, de ha tegnap az *Arbeiterzeitung* kárörvendve írta azt, hogy dr. Weisskirchner abban a pillanatban utazott Magyarországra, amikor a magyar kormány bajonettel készül a gazdák gabonakészletének birtokába jutni, én már azt mondhatom ma, hogy ez a kárörvendés máris megbüntette önmagát. Mindazon nehéz viszonyok dacára ugyanis, amelyek között ma Magyarország él, a legközelebbi napokban mégis magyar lisztet megrakott hajók fognak Bécsbe érkezni.

— Ez az első jó jel, s reméljük, hogy nem fogunk ennél megállni... s csak az tölt el bennünket szomorúsággal, hogy munkánk ezen nehézségei között még rosszindulattal, rágalommal és hazugsággal szemben is harcolnunk kell. Bizonyos, hogy olyan körülmények között amilyenekben most vagyunk, nem volt könnyű dolog Weisskirchner Budapestre küldenünk. De arra kellett magunkat elhatároznunk, mert a liszt-tartályok tátongó őrössége kötelességünk tette, hogy megóvjuk népünket az éhhalál látogatásától. Weisskirchner csakis abból a célból küldöttük el, hogy mint keresztény forduljon a keresztényekhez és nem mint Ausztria kormányzópartjának tagja forduljon a magyar kormányhoz. Sem azért nem küldtük, hogy Nyugatmagyarország sorsa felett tárgyaljon, mert azon a véleményen vagyunk, hogy ebben a kérdésben egy a saint-germaini, mint a neullyi békeszerződések végérvényesen döntöttek. Az utazást sókan gyalázatos rágalom forrásául használják fel és azt mondják, hogy az osztrák-ellenes tárgyalásokkal van összefüggésben. — Igaz, hogy bizonyos erők abban az irányban dolgoznak, miszerint Nyugatmagyarországot ne teljes egészében engedjék Ausztria birtokába, hanem az országrész fontos helyeit és vidékeit Magyarországnak hagyják meg. Erre vonatkozólag megállapítom, hogy nemrégiben Renner kancellár egy deputációt fogadott Nyugatmagyarországból, amelynek föltette azt a kérdést hogy beleegyezzenek-e abba, ha bizonyos helységek Magyarországra birtokában maradnának? Ezt a kérdést azon föltevésre alapította, hogy a magyar kormány ez engedelmények folytán könnyebben lett Nyugatmagyarországra kiürítésére ravehető. A küldöttség azonban elutasította ezt és kijelentette, hogy a fontos vidékekről lehetetlen Ausztriának lemondania. Lezögezem határozottan a tényt, hogy Renner dr. volt az, aki külügyi államtitkári minőségében komolyan gondolt arra, hogy Nyugatmagyarország egyes fontos részeiről lemondjon, olyan részeitől, amelyeket állítólag most Weisskirchner akar Budapesten lealkudni. Azt is

megállapítom, hogy annak a mozgalomnak, mely bizonyos részeknek Magyarországra birtokában való meghagyását tűzte ki céljául, a főszlopa Thiessen báró, aki egy német nagyiparos gyermeke és annak a Stinnesnek a kollégája, aki a választások előtt sokáig tartózkodott Bécsben és a nagynémetekkel folytatott tárgyalásokat. Ezeknek a megállapításával tartoztam a nyilvánosságnak.

— Hogy a békeszerződésen változás esz-közöltessék, ahhoz először az antant szükséges, másodsor pedig az osztrák nemzeti tanács lemondása a meghagyni vélt területekről.

Bécs nov. 4. *Wei skirchner* dr. Budapest-ről való elutazása előtt a különböző mértékadó körökkel folytatott tárgyalásainak eredményéről a következőket mondotta:

— Pártom Budapestre küldött, hogy ott személyes tapasztalatokat szerezzek a gazdasági viszonyokról és tárgyalásokat folytassak az irányban, vajjon milyen módon lenne Magyarország abban a helyzetben, hogy Ausztriát élelmészeti szükségletében kisegítse? Hangsúlyoznom kell, hogy a magyar főváros összes

politikai és gazdasági körében a legmelegebb rokonszenvvel és vállalkozással iránti barátságos megértéssel találkoztam; olyan nehézségek adódnak elő a segítségnyújtást illetőleg mindazonáltal, hogy ezek semmiesetre sem gyűrhetők le egykönnyen.

— Mindenekelőtt közölnöm kell, hogy a magyar termés távolról sem ütött oly jól ki, amint azt joggal várni lehetett volna.

Budapesti vezető tényezőknél lefestettem Bécs szomorú helyzetét és érintettem azokat az előkészületeket is, amelyekkel Bécs jövőheti főzé- liszt szükségletét vannak hivatva biztosítani.

— De a két ország közötti szabad kereskedelem érdekében is tettem lépéseket, s mindenütt, ahol megbeszéléseket folytattam, az utlevél-nehézségek és vizsgálatok megkönnyítése érdekében szállottam síkra. Ez előterjesztéseim illetőleg is a legteljesebb jóindulattal tapasztaltam.

— *Politikai kérdésekről nem volt szó*, annál kevésbé, mert nekem előre meg volt szabva, hogy politikai kérdéseket a gazdaságiakkal ne keverjek össze.

Ujabb szerb erőszakoskodás Ujvidéken

Szabadka, nov. 5. (Nemz. St. tel. jel.) Az elmúlt vasárnap volt Ujvidék város díszközgyűlése, amelyen Adamovics főispán is megjelent és Pasic volt szerb miniszterelnököt a város díszpolgárának akarta megválasztani. *Tattis* Paolo szerkesztő nyomban szólásra emelkedett és éles támadást intézett Pasic ellen. Beszéde óriási botrányba fulladt. A látma köz-

vette az elnöklő főispán kijelentette, hogy Pasicot a közgyűlés egyhangulag díszpolgárnak választotta meg. Az Ujvidéken megjelenő szerb lap a közgyűléssel foglalkozva megállapítja, hogy a díszközgyűlésen a magyarok közül is résztvettek egynehányan, mint dr. Lustig Nándor, dr. Burg Mór, Krausz Jenő. (Mint a nevük mutatja, egytől-egyig ősszennyek!) — Szerk.)

A görög nép Konstantint kívánja

Athén, nov. 5. (Nemz. St. tel. jel.) *Venizelosz* megengedte a királyi méltóság betöltése felett a szabad vitát. Az összes lapok egy év óta először Konstantin volt király arc- képevel jelentek meg. Athénben nagy tüntetés volt Konstantin királysága mellé. A tüntetők hevesen kifakadtak Venizelosz ellen: — Le Venizelosz, le a zsarnoksággal, éljen Konstantin király! — kiáltották. Összeütközésre is sor került, s annak 1 halottja s több sebesültje volt. Egész Görögországban felbuzult a helyzet. A lakosság Konstantint kívánja a görög trónra. A vidéken is napirenden vannak a véres összeütközések.

Harding megválasztása

Newyork, nov. 5. (Nemzeti St. tel. jel.) *Hardingot* 391 szavazattal választották meg. Cox 140 szavazatot kapott. Harding jelentékeny összeggel járult hozzá az európai gyermekek felruházásához s felszólította Amerikát, hogy mindenki járuljon az elhagyott gyermekek megmentésének segélyezéséhez.

Az ir ferrongás

London, nov. 5. (N. St. t. j.) Irországban, így Dublinban és Templemorellban új s heves lendületű lázadás következtében a táviró és telefonösszeköttetés megszakadt. Hír szerint Tarlez ir várost felgyújtották. A város lámpokban áll.

Bázel, nov. 5. (N. St. t. j.) A *Daily Herald* jelenti, hogy a sinfeinek Belfassban s más ir városokban kikiáltották a független ir köztársaságot. Az angol katonai parancsnok kihirdette az ostromállapotot: az irek proklamációját pedig letépte. Az irországi rendőrség parancsnoka lemondott állásáról.

Az Unió közeledése a németekhez

London, nov. 5. (Nemz. St. tel. jel.) A *Daily Mail* arról értesül, hogy az Egyesült-Államok minden, a háború alatt lefoglalt német értékeket vissza fognak adni a német tulajdonosoknak. Az Egyesült-Államok ezenfelül követelni fogják, hogy a jóvátételt valamennyi hatalommal szemben redukálják a minimumra.

Az új szenátus

Washington, nov. 5. (Nemz. St. tel. jel.) Az új amerikai szenátorok közül 51 republikánus s 39 demokrata párti.

Diákmozi

Azon sok tényező között, melyek a tömeg, de különösen az ifjuság lelkét nevelik, a mai időkben a legelső helyek egyikét foglalja el a mozi. Eleinte főleg a háború előtt, nem sokat, vagy épen semmit sem törődtek ezzel az illetékes szervek, rábízták az egészet a maga jó-sorsára. Így történt azután, hogy ez a rendkívül fontos közművelődési intézmény egyfelől kizárólag a nyers üzlet szolgálatába került. Csak arra néztek: minél több legyen a haszon, másfelől épen ezen előbbi oknál fogva a mozi lassanként teljesen kiszajátították a zsidók, akik épen a színrehozott filmek nemzeti, erkölcsi, művészeti értékeivel, csak a reklámszerűségét vizsgálták, a tömeg vonzó erejét tekintették. Így történt aztán meg az, hogy hazánkban naponta száz és száz helyen mérgezték és mérteleztek fogékony ifjuságunkat, a falu egyszerű népét, a szórakozásra siető és vágyó városi munkásságot. A rombolásnak így lett egyik hatalmas eszköze a mozi!

A mai rendszer javára kell írunk azt is, hogy végre ezen a téren is a cselekvés, a gyógyítás terére lépett, amikor a régi mozgóképszínház engedélyeket átvizsgálja, az újak kiadásánál erős bírálatot gyakorol és a filmeket cenzuráztatja.

Ennek az egész átforgalmazási műveletnek egyik kis láncszeme azon tény, hogy a hely-
beli ref. főgimnázium ifjusági segítő egyesü-
lete engedélyt kért és kapott egy diákmozi le-
tesítésére. Az előadások tisztán a középiskolák
mindkét nembeli ifjusága számára rendeztet-
nek, még pedig az új ref. főgimnázium fizikai
előadótermeiben (II. em.) Két óras műsorok
lesznek, egy jegy ára 5 korona és a tisztán
jövedelem a segítő egyesületé. Minden remé-
nyünk meg van arra, hogy ezen előadásokat,
amik hetenként csak kétszer, szombaton és
vasárnap lesznek és amiknek filmjeit előzet-
esen elbírálják, egy a szülők, mint az ifjuság,
melegben fogja partfogolni.

HIREK

Vasárnapi istentiszteletek

Vasárnapi istentiszteletek sorrendje a református templomokban: Nagytemplomban délelőtti 9 órákor predikál Mezei Béla segédlelkész, délután 2 órákor két magyarház Zambory Sándor th. Kistemplomban délelőtti 9 órákor predikál Almássy Márton segédlelkész, délelőtti 11 órákor predikál Tóth János lelkész, délután 2 órákor két magyarház Márton Sándor segédlelkész. Kossuth-utcai templomban délelőtti 9 órákor predikál Márton Sándor segédlelkész, délután 2 órákor két magyarház Mezei Béla segédlelkész. Árpád-teri templomban délelőtti 9 órákor predikál Gábor András segédlelkész, délután 2 órákor két magyarház Gábor András segédlelkész. Homokkerti imaházban délelőtti 9 órákor predikál Kovács János vallásnévelő lelkész.

Vasárnapi iskolák a szokott helyen és időben. A Konfirmand Leányok Szövetségében délután fél 6 órákor a serdülő, egynegyed 4 órákor a felnőtt tagok összejövetele.

— **Dr. Nagy István gyászja.** Mint őszinte részvétellel értesülünk, lapunk kiadótulajdonosának, a Magy. Nemz. Könyv- és Lapkiadóvállalat r.-t.-nak ügyvezető, dr. Nagy István ügyvédet és nejét, Than Margitot pótolhatatlan vesztés érte. Negyedfél hónapos kis leánykájuk: *Elizke* rövid szenvedés után örök álmra hunyta le szemét. Than Gyula kollegánk kis angyalját vesztette el az elköltözöttben. A temetés ma délután 4 órákor lesz a Szent Anna-utca 8. sz. gyászházból.

— **Városi közgyűlés előtt.** A törvényhatósági választások előtt alkalmasint e hó közepén tartja a régi törvényhatósági bizottság utolsó közgyűlését. A közgyűlési tárgyakat szombaton délután tárgyalja és látja el javaslatokkal a jog- és pénzügyi bizottság.

— **Vasvármegye tiltakozása.** Vasvármegye, melynek területéből két járást akar ajándékozni a békeszerződés Alporsországnak, az összezsugorodott Ausztriának, hatalmas feliratban tiltakozott a békeszerződés ratifikálása ellen. A tiltakozó feliratot pártolás végett megküldötte Debrecennek és Hajdu vármegyének is.

— **Kinevezés.** A belügyminiszter *Bacsó József* honvédfőhadnagyot rendőrfelügyelővé nevezte ki és a debreceni rendőrpáncsnoksághoz osztotta be szolgálattételre.

— **A Keresztény Nemzeti Liga** f. hó 18-án a Vigszínházban tartandó Zrinyi estjére a jegyek árusítását a Vigszínház pénztára a mai napon megkezdte. Jegyek d. e. 9—12, d. u. 3—5 óráig kaphatók.

— **Bimbó hullás.** Dr. *Kan Mihály* ügyvéd és neje kisleánykaja: *Katinka* életének 8. évében, folyó hó 5-én reggel fél 3 órákor rövid, de súlyos szenvedés után jobblétre szenderült. Artatlan lelke felszállt az Ur zsámolyához a kis angyalkák sorába.

— **A MOVE löversenye.** Az október 30-áról elmaradt Move löversenyt november 7-én, vasárnap tartják meg. A verseny kezdete 11 órákor vége délután 2 órákor lesz.

— **Mentések figyelmébe.** Felkéretnek a hentes, szakosztály tagjai, hogy 7-én, Vasárnap délután 3 órákor az ipartestület helyiségében tartandó ülésen okvetlen megjelenni sziveskedjenek. Tárgy: Szalma- és iparügy; — *Szűcs* szakoszt. elnöke.

— **Jótékony adomány.** Nagy Sándor Vendég-u. 3. sz. vendéglőjének egy asztaltársasága ma 1000 koronát juttatott hozzánk a szegény gyermekek részére. Hálás köszönettel fogadjuk a jó szívnek e szép megnyilatkozását.

— **Vitadélután a jogászosztályban.** Tegnapi délután tartotta a jogászosztály ezidén első vitadélutánját nagyszámu érdeklődő mellett. Megjelent Illyefalvi *Vitéz Géza* jogkari dékán és barabási *Kun József* egyetemi tanár is. Előadó *Szabó István* joghallgató volt, aki a „Választójog revíziójához” címen tartott felolvasást. A tudományos értékű és sikerült felolvasást a jelen voltak feszült érdeklődéssel hallgatták. A felolvasást vita követte. Illyefalvi *Vitéz Géza* egyetemi tanár az ifjúságot szép beszédben további munkára buzdította.

— Debreceni újságírók értekezlete.

A Magyarországi Újságírók Egyesületének debreceni csoportja tegnap megbeszélést tartott, melyen leszögezte ama tényt, hogy az egyesület, illetve annak debreceni csoportja minden politikai vonatkozástól mentesen tisztán és kizárólag a hivatásos újságírók erkölcsi és anyagi érdekeinek megvédését célozza. A megjelentek egyértelműleg hangsúlyozták, hogy az eddigi keretek között kívánnak továbbra is megmaradni. Elhatározták, hogy önálló egyesületi élet megteremtése végett az alapszabályokat sürgősen felterjesztik a belügyminiszterhez. Egyben újabb tisztségekre is megajánlották a választásokat. Elnök Pósch Dezső, alelnökök dr. Szalai Ferenc, dr. Zádor Károly, titkár Balassa Sándor, pénztárnok Pálffy József, ellenőr L. Loránt József, jegyző Tamássy László lett. Tudomásul vették, hogy a Magyarországi Újságírók Egyesülete választmányi tagjai sorába a debreceni újságírók részéről dr. Szalai Ferencet és Balassa Sándort választotta be.

— **Estétikái előadások.** Dr. *Tankó Béla* egyetemi tanár szombaton tartja befejező estétikai előadását, melynek tárgya a tragikum és komikum közelebbi meghatározásának és összefüggésének ismertetése.

— **A tanács kéri írógépjét.** A tanács átírta az államrendőrséghez, hogy a rendőrség a város tulajdonát képező 4 darab Adler írógépjét adja vissza.

— **Orvosok igazolása.** A magyar királyi belügyminiszter 24602-1920. számú április hó 22-én kiadott rendelete szerint az egyesületek tagjaira nézve az igazoló eljárás nemcsak a kommunai alatti, de folytatódólagosan a román impérium alatti időre is kiterjesztendő. Az igazoló bizottság elbírálása alá kerülnek, akik a megszállás ideje alatt az ellenséges hadsereg, vagy az idegen imperiumnak hazai törvényeink szerint el nem ismerhető hatóságát, vagy hatósági szerveit, ellenállhatatlan kényszer esetét kivéve, bármiképpen és bármilyen érdeknél fogva támogatják, illetőleg nekik segítkeztek, vagyis a megszállás ideje alatt hazafiatlan magatartást tanúsítottak. A debreceni orvos-szövetség igazoló-bizottsága, midőn a közelmúltban tagjának egy részével szemben az igazoló eljárást lefolytatta, tagjainak csak azon magatartása elbírálására szorítkozott, melyet azok a kommunai alatt a proletár uralomkor tanúsítottak; a fentidőzött belügyminiszteri rendelet az orvos-szövetség igazoló-bizottságának kötelességévé teszi az eljárás kiterjesztését, folytatódólagos tárgyalás mellett befejezést nyer. Felhívom ugyanazért a debreceni orvos-szövetség volt és ezidőszertani tagjait, hogy az igazoló-bizottság előtt annak idején vendég meghívásra jelenjenek meg; felhívom egyben Debrecen sz. kir. város és Hajdu vármegye összes azon orvosait is, kik az orvos-szövetség tagjai nem voltak, hogy azon esetben, ha magukat igazolástul akarják, ezt hozzáru jelentésük be, mert valószínű, hogy a hatóságok a pályázatnál az igazoló-bizottság határozatát is beküldik. Felhívom Debrecen sz. kir. város és Hajdu vármegye lakosságát, hogy akik úgy a kommunai, mint a román megszállás ideje alatt az orvosok hazafiatlan magatartásáról biztos tudomással bírnak és azt feljelenteni akarják, vagy előbb tett feljelentéseiket a román megszállás idejére is kiterjesztési kívánják, névelárusukkal ellátott feljelentéseiket hozzáru nyolc nap alatt küldjék meg. — Az igazoló-bizottság elnöke dr. Bruckner Ernő főorvos lesz. Debrecen, 1920 november hó 5. — Dr. *Losonczy Álmós*, mint az orvos-szövetség elnöke.

— **Felhívás. A Debreceni Hdtulajdonosok Egyesülete** felhívja a tagjait és azokat, akik a Lakás hivatal és annak alkalmazottai ellen panaszukat beadták, vagy van még jogos és alapos panaszuk, hogy az előterjesztés aláírása és annak a Főispán urhoz leendő felterjesztése végett az egyesület hivatalos helyiségében (Kossuth-u. 17) mai naptól kezdve jelenjenek meg. Folyó hó 7-én, vasárnap délelőtti 11 órákor pedig az egyesület tagjai és választmányi tagok ugyancsak ott tartandó gyűlésre okvetlen jöjjenek el.

— **Szén érkezett.** Újabb jelzés szerint tegnapelőtti 70 tonna szén érkezett. Tegnapi újra jeleztek szénszállítmányt Debrecen részére. A villamos művek ezen szállítmány révén már ma délután 2 órától fogva tudnak áramot szolgáltatni, a villamos vasut pedig újra felveheti a forgalmat.

— Közigazgatási bizottság ülése.

Pénteken délután a város közigazgatási bizottsága *Hubert Ottó* főispán elnöklése alatt ülést tartott, melyen különösen nagy vihart keltett a dr. *Magoss György* t. főügyész felfüggesztésének ügye. *Baltazár Dezső* püspök ismét előadta rémmezejét a kálvinisták üldözéséről, ami azonban igazán csak az agylágyultak közt talál hitelt. Alkalmas vett magának a főispán elleni támadásra és gyanúsításokra is, a bizonyítással azonban adós maradt. — Szóba került a tisztviselők igazoltatási ügye is. — Dr. *Tervey Tamás* kérte az igazoló bizottsági tagság alóli felmentését, miután egészségi állapota nem engedi meg a nagy izgalmakat ígérő küzdelmekben való részvételt. Egyébiránt a *Magoss György* elleni vizsgálat lefolytatására *Komlóssy Dezső* és dr. *Tervey Tamás* that. bizottsági tagokat küldték ki. Az ülésen történetekre még visszatérünk.

— **A községi takarékpénztárról.** Budapest székes főváros Csilléry András nemzetgyűlési képviselő javaslataira felírt a nemzetgyűlésnek a községi és törvényhatósági takarékpénztár létesítése tárgyában. A fővároszen felíratot csatlakozás végett megküldte Debrecen városának is.

— **A vasárnapi husárnyitást felfüggesztették.** Mint ismeretes, a husárak vasárnapi árusítását a kereskedelmi miniszter felfüggesztette. Ezen tilalom korábban megszűnt, most azonban a miniszter újból felfüggesztette. E szerint újra tilos vasárnap a husárnyitása.

— **Iparosok az őszi vásárán.** A helybeli jótékony négyelet és a Baross-szövetség szombaton és vasárnap őszi vásárt rendez, melyre iparosunk figyelmét azzal hívjuk fel, hogy tekintettel a jótékony célra, úgy termékeikkel, mint részvételükkel közreműködni sziveskedjenek.

— **Nagy táncestély.** Ma szombat este 7—12 óráig tartó próbából lesz a „Royal”-ban 7-én vasárnap nagy táncestély. Belépő díj vígalmi adóval együtt 10 korona.

— **Új táncanfolyam** ifj. Schaff János táncintézetében a Royalban az új tanfolyam e hó 8-án hétfőn veszi kezdetét, úgy az iparos és kereskedő, mint a gazdálkodó ifjúság részére.

Borzalmas robbanás a vágóhid mellett

1 halott, 3 súlyos, 5 könnyebb sebesült és 5 légnyomós sérült

Az a borzalmas robbanás, mely a mészhomok téglagyár mellett történt csütörtökön a késő délutáni órákban, ma volt minden részletében áttekinthető. Az államrendőrség részéről rendőri bizottság szállt ki a helyszínre és *Erdőgh László* rendőrfogalmazó és dr. *Alkonyi* rendőrorvos tartotta meg a helyszíni szemlét. A vizsgálat során megállapították a következőket:

Még a proletár diktatura alatt a városból az összes szemetet, és a kaszarnyákból az összes ócskavas alkatrészeket, azonkívül rengeteg ócska rézhulladékot halmoztak fel a téglagyár mellett elterülő tisztáson. A katonaság utasítására pénteken ezen alkatrészek eltakarítására egy 40—50 főből álló műszaki csapat érkezett a tisztásra. Serényen folyt az eltakarítás és délben, mikor a katonák ott pihenőt tartottak, a nagy hidegre való tekintettel a szemételeptől néhány lépésre tüzet raktak. Alig melegedtek még fel a didergő katonák, egyszerre nagy robaj reszkettette meg a levegőt s a tüzköré csoportosult katonák a levegőbe repültek. Kétségtelenül robbanás történt, mely oly súlyosaa sebesítette meg *Klein Hermann* katonát, hogy a kórházba szállítás közben behalt sebeibe.

Súlyosaa megsebesültek *Maucel Jenő*, *Lőrinc Adolf* és *Schönberger Dezső* míg *Klein Adolf* mindkét lábát törte. Könnyebben sérültek *Huschovszky Demeter*, *Weisz Andor*, *Weisz-*

Oriási sikere van D'Arrigó Kornélnak „Beppo” vigszínházi előadásán.

mann Sándor, Flór Gyula, Grün Sándor és Braun Izidor, míg 5-en légnyomás következtében idegbántalmakat kaptak. Megáldozták a reyszini szemlé, hogy valamelyik vasrakásban egy kézi gránát volt eldörögve, mely a lövőtől felmelegedett és felrobbant. A sérülteket a bizottsággal egyidejűleg érkezett mentők a csapatkórházba szállították be.

Színház

Kardoss Géza kérése. Kardoss Géza, a Csokonai-színház igazgatója a rendkívül nehéz viszonyokra való tekintettel kérte a tanácsot, hogy a vígjalmi adót engedje el teljesen, a villamos áramot önköltségi áron adja, a fűtést vállalja el, az ohaj árát térítse meg s a tűzoltó díjakat az alapszerződés szerint állapítsa meg. A méltányos kérést a tanács kiadta a számvetésnek azzal, hogy tegyen jelentést, hogy milyen összegű támogatást jelentene a kérés teljesítése, melyet közelesem a közgyűlés elé terjesztenek.

A színházak és mozgószínházak közleményei.

Ma, szombaton, 6-án (C) bérletben és vasárnap 7-én este a *Luxemburg grófja* operettet játssza az énekes együttes a *Csokonai színházban*. Jogyok már kaphatók a jegypénztárnál. — Vasárnap délután mérsékelt helyárakkal a szezon nagysikerű operettje a *Cigánygrófnő* megy. Heltay Andor betegsége miatt felfüggyulva, régi szerepét „Mozsi” játssza.

Hétfőn, 8-án este (A) bérletben a *veszedelmes ember*, Koresmárós Nandor nagysikerű újdonsága van műsoron először. A címszerepet *Kardoss Géza*, a többi szerepeket Parkass Ida, Szigeti, Bakoss Sarolta, Heltai és Utassy Ida játssza. A darab rendkívül mulatságos s iránta már most nagy érdeklődés mutatkozik a Csokonai színház jegypénztáránál.

A *Csokonai színház* e hó 12-én hozza a bpesti Városi színház múlt évi nagy sikerű újdonságát az *Ezüst sirályt*. A diszettek és a darab kiállítására még a mai fogalmak szerint is vagyont képvisel.

Hétfőtől, 8-tól kezdve a Csokonai színház jegypénztára délelőtt 10 l-ig, délután 5-7-g árusítja a jegyeket.

Ifjúsági oktató előadások az Apollóban szombaton délután 4 és 5 órákor vasárnap 3 és 4 órákor Nordisk műsor: 1. Porcellángyártás. 2. Vegytisztítás. 3. Beesületes megtaláló. Életkép 2 felvonásban. Mérsékelt helyárak.

Magnus az igazságos, olasz bűnügyi dráma 5 felvonásban Maciste az óriás atlétia főszereplésével nagy tetszést arat az Apollóban. Jegyelővétel.

Francesca Bertini főszereplésével az *Trigység* című 5 felvonásos nagy hatású dráma az Arany Bika moziban.

Cesarina VIII. (a világ urója) Maud boszszuja című nyolcadik rész az Urániában. Jegyelővétel.

A **debreczeni vonós négyes társaság** múlt sáisonról elmaradt 6-ik bérleti hangversenye iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. A hangverseny szerdán, november 10-én tartatik meg az Apollóban. Jegyelővétel az Apolló pénztáránál. A már kiváltott jegyek erre a hangversenyre érvényesek és kérjük a közönséget, azokat miután az Apolló nézőtere más beosztású, azt mielőbb a pénztárnál becserelni szíveskedjék.

A **budapesti nagyszabású katonai sportünnepélyi hétfőn mutatja be** filmen az Apolló és Uránia.

Törvénykezés

A **kabai kommunisták**. Ma két kabai kommunista állott a gyorsított ötös tanács előtt. Az egyik *Gacsárdi József*, aki a proletárdiktatúra alatt a kabai vörösség parancsnoka volt, a másik *Vég Sándor* vörösség. Rablással, hatósági közeg elleni erőszakkal és bűnpártolással voltak vádolva. Ugyanis Gacsárdi a kabai direktoriumi elnökkel, Ambrózi Jánossal együtt a proletárdiktatúra idején a Hajdumegyei Takarékpénztártól 27 ezer, a Községi pénztártól 23 ezer koronát rabolt el, azonkívül 30 felfegyverzett vörös katonával együtt a

kabai állomáson az átvonuló esendőröket lefegyverezték. A kommunisták menekülésekor pedig több szekeret és lovat magukkal vittek. Végül Vég a debreceni Nagy Lajos utasítására Bagi Lajos gazdálkodót fegyveresen őrizte s felfegyette.

Majd elbannuk a gazdálkodókkal, meghalsz te is, kutyá burzsu!

A mai főtárgyalást Nagy Kálmán elnök vezette, a vádat *Baróthy Zoltán* kir. ügyész képviselte. Nyolc tanút hallgattak ki, akik azonban csak általánosságban vallottak. A perbeszédet után Gacsárdit 2 évi börtönrre, 300 korona pénzbüntetésre és 5 évi hivatalvesztésre, Végét 8 hónapi börtönrre, 200 korona pénzbüntetésre s 1 évi hivatalvesztésre ítélték. Mindkettőnek büntetéséből 4 hónapot vettek kitöltöttnek. Az ítélet jogerős.

Rose nyelviskola
Széchenyi-uica 42. sz.

SPORT

A MOVE lövészénye. Az október 30-áról elmaradt MOVE lövészény vasárnap, november 7-én lesz megújítva a nyulási lövészénytérén. A verseny kezdete délelőtt 11 órákor, vége délután 2 órákor. Büffé, totalizátor lesz. Kiszasuti közlekedés. Részletes program a MOVE sportirodájában (Széchenyi-u. 10.) és a hírlapelárusító helyeken kapható.

A DEAC központi választmánya november 6-án szombaton délután 5 órákor az Egyetemi Körben gyűlést tart.

A MOVE mezői futóversenye. A MOVE katonai mezői futóversenye vasárnap délután 3 órákor kezdődik a nagyerdei katonai lőtérnél.

Kisvárdai SE—DKASE. Ma, szombaton délután 1 órákor kerül elődöntésre a Kisvárdai SE és KASE közötti bajnoki mérkőzés. Erős küzdelem után a debreceni csapat győzelmet várjuk. Bíró Vadkerty Endre (DVSC) lesz.

DEAC—DVSC, DTE—Nyiregyházi TVE. Kettős bajnoki mérkőzés lesz vasárnap délután a díszszegényi pályán. Különösen a két sorellen s első helyeken álló csapat, a DVSC és a DEAC találkozását előzi meg nagy érdeklődés.

Számolópapír

11—21 cm nagyság 05—16 cm nagyság
500 drb 30 K 500 drb 10 K
a Magy. Nemz. Könyv- és Lapkiadó-Vállalatnál
PIACZ-UTCZA 59

Pk. 1401—1920 szám.

HIRDETMÉNY

A hajduböszörményi kir. járásbíróóság közhírré teszi, hogy Szabó Béláné Barta Zsuzsánna hajdubad-házi lakos részéről a 28.000—1919. I. M. rendelet alapján előterjesztett kérelem folytán Szabó József és neje Palosi Zsófia szülőkötől 1881. évi március hó 26-án született, 19. 5. évi január 13-án Bartha Zsuzsánával házasságot kötött és kiskorú Sándor, Zsuzsánna és Lajos gyermekei apja az 1914. évi június hó 28-án a cs. és kir. 39. gyalogezredhez bevonult és 1914. évi szeptember hó 27-én Sztrópkó község tájéka fekvő Komancse községben állítólag elhalt és ott több halottal együtt tömegsírba eltemetett, Szabó Béla hajduházi házi volt lakos holtaknyilvanítása iránt az eljárás a mai napon megtartotta és az eltűnt részére ügygondnokul Dr. Kovér Gábor hajduböszörményi ügyvédet rendelte ki.

Felhívja a kir. járásbíróóság az eltűnt és mindenkit, hogy abban az esetben, ha az eltűnt életben-létéről, tartózkodási helyéről, halálának vagy eltűné-sének körülményeiről vagy a holtaknyilvanítás szem-pontjából fontos egyéb körülményekről, így különösen arról lenne tudomása, hogy az eltűnt a fentebb jelzett időn túl még életben volt, ezt a hirdetménynek a bi-róságánál történt kifüggesztésétől számított 60 nap alatt jelentse be a járásbíróóságánál, mert ellenkező esetben a bíróság az egyébként kiderített tények alapján fog a holtaknyilvanítás kérdésében határozni.

Hajduböszörmény, 1920. évi június 18-án.
Korondy Sándor sk.
kir. járásbíró.

Koros Sándor
Térli-szabó üzletében Piac-u. 59.
Bájt készített elegáns férfi öltövények kaphatók.

FORGÁCS I.
műtörás
Bádogos-u.

ELKÉRTEK a hentes szakosztály tag-jai, hogy 7-én, vasárnap délután 3 óra-kor az ipartestület helyiségében tartandó ülésre okvetlen megjelenni sziveskedjenek.
Tárgy: Szalma- és ipar-ügy.

SZÜCS, szakoszt. elnök.

Nyomatott a lapkiadó Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat nyomdájában Debreczen, Ferencz József-ut 59.

APRÓ HIRDETESEK.

Rizikancsok

felvételnék tíz lize-téssel és jutalekkel
lapunk híradóhivatalában

Kocsist

az nnap felfogadok. Je-lentkezzenek Vár-u 8 sz.

Téli káposztia

kapható Deák Ferencz u. 13. sz. az emeleten

Finom

női és uri cipészességéket keresünk darabszámra azonnali belépésre. Ked-vezményes ellátás. Bő-vebbet a vezetősegédei — Máv. állomási jöletti ci-pészműhely.

Urino

gyors sikerrel tanít, oga-nyosan magyar nótát kotta nélkül zongorázni. József király h-u. 59.

Szabó János

uri szabószága és egyenruházati cikkek raktára Püspöki palota. (Nagytemplommal szemben.)

Pk. 1636—1920

HIRDETMÉNY.

A hajduböszörményi kir. járásbíróóság közhírre teszi, hogy Komlósi Bálintné Veres Zsuzsanna lakos részéről a 28.000—1919. I. M. rendelet alapján előter-jesztett kérelem folytán a Hosszuzmazon 1888. július hó 1-én Komlósi Pál és Mayer Irma szülőkötől szüet-tett Komlósi Bálint nőz, felesége Veres Zsuzsán a gyermekei Erzsébet és Sándor, foglalkozása m. á. v. munkás, vagyontalan, mozgósításkor Máramaroszig-etre a 12. honvéd gyalogezredhez mint közember bevonult, tábori posta száma 102 volt és 1914. évi október hó 18-án Tarnopolnál h iradások szerint állí-tólag elesett.

Ezért nevezettnek holtaknyilvanítása iránt az eljárást a mai napon megtartotta és az eltűnt részére ügygondnokul Dr. Veszpremy Zoltán hajdubad-házi ügyvédet rendelte ki.

Felhívja a kir. járásbíróóság az eltűnt és min-denkit, hogy abban az esetben, ha az eltűnt életben-létéről, tartózkodási helyéről, halálának vagy eltűné-sének körülményeiről, vagy a holtaknyilvanítás szem-pontjából fontos egyéb körülményről, így különösen arról lenne tudomása, hogy az eltűnt a fentebb jelzett időn túl még életben volt, azt a hirdetménynek e bi-róságánál történt kifüggesztésétől számított 60 nap alatt jelentse be a járásbíróóságánál, mert ellenkező esetben a bíróság az egyébként kiderített tények alapján fog a holtaknyilvanítás kérdésében határozni.

Hajduböszörmény, 1920. augusztus 5-én.

Korondy Sándor sk.
kir. járásbíró.

Rőváry és Altmann
szűzők, Piac 42. Pannónia föld let. Bármilyen e szakmába vágó munkákat pontosan és jütá-nyosan készítettek.

Bélyeggyűjtemény készí-tészet
PAULÓ I.
Batthyányi-u. 22.
telefon: 1365.

Pk. 1880—1920 szám.

HIRDETMÉNY

A hajduböszörményi kir. járá bíróóság közhírré teszi, hogy Bede Gergelyné, szül. Papp Julianna haj-duhadházi lakos részéről a 28.000—1919. I. M. rende-let alapján előterjesztett kérelem folytán az állítólag eltűnt Bede Gergely hajdubad-házi lakos ellen, aki Bede Mihály és Antal Zsuzsanna szülőkötől 1875. márci-us hó 12-én született, felesége Papp Julianna, gyer-mekeken, foglalkozása földműves, vagyontalan, a moz-gósításkor a debreceni 3-ik honvédgyalogezredhez vo-nult be mint tizedes, tábori pos száma 224. és 1916. évi augusztus hó 20-án Középi kon remán fogságba került és itt sipotai fogolytáborban állítólag meghalt. A ki ellen a holtak nyilvanítása iránt a eljárást a mai napon megindította és az eltűnt részére ügygond-nokul dr. Veszpremy Zoltán hajdubad-házi ügyvédet rendelte ki.

Felhívja a kir. járásbíróóság az eltűnt és min-denkit, hogy abban az esetben, ha az eltűnt életben-létéről, tartózkodási helyéről, halálának vagy eltűné-sének körülményeiről, vagy a holtak nyilvanítás szem-pontjából fontos egyéb körülményről, így különö-sen arról lenne tudomása, hogy az eltűnt a fentebb jelzett időn túl még életben volt, azt a hirdetménynek a bíróságánál történt kifüggesztésétől számított 60 nap alatt a kir. járásbíróóságánál jelentse be, ellenkező eset-ben a bíróság az egyébként kiderített tények alapján fog a holtaknyilvanítás kérdésében határozni.

Hajduböszörmény, 1920. szeptember 30-án.

Korondy Sándor sk.
kir. járásbíró.

KELETI J. BU PEST. V. ker. Koronaherc-u. 17. Alapított: 1878.
Gyárt a legkiválóbb ki-vitelben: műtábkak, müke-zeket, sérvkötőket, haskötő-keket, gummiörsérharisnyákat stb. Dus vasasték az összes betegápolási cikkekben, variódi angol, francia és amerikai gummiárukban, valamint orvosi műsze-rek- és kórházi berendezésekben E adás nagyban és kieszinyben eredeti napi árak mellett.
Sztéküldés naponta.